

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 138/09-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. apríla 2009 predbežne prerokoval sťažnosť A. Č., J. Č. a I. Č., všetky bytom B., zastúpených advokátkou JUDr. I. Š., B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I vo veci vedenej pod sp. zn. 11 C 12/2001 a postupom Krajského súdu v Bratislave vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Co 292/2007 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. Č., J. Č. a I. Č. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. decembra 2008 doručená sťažnosť A. Č. (ďalej len „sťažovateľka“), J. Č. a I. Č., všetky bytom B. (ďalej spolu len „sťažovateľky“), zastúpených advokátkou JUDr. I. Š., B., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 11 C 12/2001 a postupom

Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vo veci vedenej pod sp. zn. 3 Co 292/2007.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka podala na okresnom súde 30. septembra 1999 žalobu o „deložáciu, zrušenie užívacieho práva“ proti žalovanému Ing. M. B. (ďalej len „žalovaný“). Na základe výzvy okresného súdu sťažovateľka upresnila podaním z 1. marca 2000 žalobu tak, že sa proti žalovanému domáha vypratania 1-izbového bytu... v B. Konanie bolo na okresnom súde vedené pod sp. zn. 11 C 12/2001. Žalovaný od roku 1995 znemožňuje sťažovateľkám užívanie sporného bytu. Keďže sťažovateľky nemali kde bývať, museli byť vtedy ešte maloleté sťažovateľky J. a I. Č. umiestnené v detskom domove. Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„Dodnes sa sťažovateľke nepodarilo dostať sa späť do svojho obydľia so svojimi deťmi. Napriek tomu, že Ing. B. neoprávnene obýva ich obydľie a odmieta ich do neho vpustiť, neplatí ani nájomné. Toto musí uhrádzať sťažovateľka lebo stále dúfa a verí, že sa dovolá spravodlivosti a že sa jej podarí získať svoje obydľie späť a že bude môcť dôstojne bývať.

Je hanbou justície, že do dnešného dňa nebolo právoplatne rozhodnuté o práve sťažovateľky na jej obydľie. Tento spor trvá už vyše deväť rokov! Prvý návrh podala sťažovateľka ešte v roku 1999! Do dnešného dňa však nebolo v jej prípade právoplatne rozhodnuté a sťažovateľka aj so svojimi deťmi je nútená bývať tam, kde sa práve podarí, je de facto na ulici aj so svojimi deťmi. O tvrdosti takéhoto zásahu snád' ani netreba polemizovať. Právo na bývanie je úzko spojené s právom na dôstojný ľudský život. Sťažovateľke a jej deťom sú však obe tieto práva už dlhodobo upierané práve z dôvodu prieťahov v konaní, ktoré trvajú už viac ako deväť rokov!“

Vzhľadom na už uvedené sťažovateľky žiadajú, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„I. Právo sťažovateľov na obydľie garantované v článku 21 Ústavy bolo postupom Okresného súdu Bratislava I a postupom Krajského súdu v Bratislave porušené.

II. Právo sťažovateľov na zachovanie ľudskej dôstojnosti a na súkromie garantované v článku 19 Ústavy bolo postupom Okresného súdu Bratislava I a postupom Krajského súdu

v Bratislave porušené.

III. Právo sťažovateľov na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v článku 48 Ústavy boli postupom Okresného súdu Bratislava I a postupom Krajského súdu v Bratislave porušené.

IV. Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave sú povinní nahradiť každému zo sťažovateľov spoločne a nerozdielne po 500.000,- Sk náhradu nemajetkovej ujmy.

V. Okresný súd Bratislava I a Krajský súd v Bratislave sú povinní nahradiť sťažovateľom trovy konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti a na ochranu mena.

Podľa čl. 19 ods. 2 ústavy každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa čl. 21 ods. 1 ústavy obydlie je nedotknuteľné. Nie je dovolené doň vstúpiť bez súhlasu toho, kto v ňom býva.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy vo vzťahu k sťažovateľkám J. Č. a I. Č.

Ústavný súd z príloh sťažnosti, ako aj zo spisu okresného súdu sp. zn. 11 C 12/2001 a krajského súdu sp. zn. 3 Co 292/2007 zistil, že účastníkmi označených konaní boli sťažovateľka, žalovaný a vedľajší účastník Mestská časť B.

Keďže sťažnosť ústavnému súdu podali aj sťažovateľky J. Č. a I. Č., ktoré neboli účastníčkami konaní, v ktorých namietajú porušenie svojich základných práv, bolo ju potrebné odmietnuť vo vzťahu k týmto sťažovateľkám ako sťažnosť podanú neoprávnenou osobou podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 12/2001

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 12/2001.

Podľa zistení ústavného súdu okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 11 C 12/2001 z 20. apríla 2007 tak, že žalobe vyhovel a uložil žalovanému povinnosť vypratať sporný byt v lehote 15 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku bez pridelenia bytovej náhrady. Zároveň sťažovateľke nepriznal právo na náhradu trov konania. V dôsledku odvolania podaného žalovaným okresný súd predložil spis 15. júna 2007 krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) hovoriť vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán (všeobecný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú možno považovať takú sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98).

Ústavný súd vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, podľa ktorej poskytuje ochranu základnému právu na konanie bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy len vtedy, ak bola sťažnosť pred ústavným súdom uplatnená v čase, keď k namietanému porušeniu označeného práva ešte mohlo dochádzať alebo porušenie v tom čase ešte mohlo trvať (m. m. I. ÚS 34/99, II. ÚS 204/03, IV. ÚS 102/05, IV. ÚS 285/08).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Z príloh sťažnosti, ako aj preverením spisov okresného súdu a krajského súdu ústavný súd zistil, že vec bola od 15. júna 2007 vedená na krajskom súde, na ktorom prebiehalo odvolacie konanie. Sťažnosť bola podaná a ústavnému súdu doručená v čase, keď už vec bola v štádiu odvolacieho konania, t. j. vo veci už konal krajský súd.

V zmysle ustálenej rozhodovacej činnosti ústavného súdu jedným z dôvodov odmietnutia sťažnosti je zjavná neopodstatnenosť, ktorú možno vysloviť, ak ústavný súd nezistí priamu príčinnú súvislosť medzi namietaným postupom štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta (napr. I. ÚS 93/97, I. ÚS 24/98, III. ÚS 248/05, IV. ÚS 122/07). Sťažovateľka podala sťažnosť ústavnému súdu okrem iného, na prietahy v konaní, pričom za porušovateľa svojho práva označila okresný súd, ktorý už v sťažovateľkinej právnej veci o vypratanie bytu nekoná, a teda ústavný súd už nemôže žiadnym spôsobom prispieť k naplneniu účelu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, t. j. k odstráneniu stavu právnej neistoty vo vzťahu k okresnému súdu.

Pokiaľ ide o sťažovateľkou namietané porušenie jej základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 21 ods. 1 ústavy, okresný súd poskytol predmetným právam sťažovateľkou požadovanú ochranu, pretože rozsudkom sp. zn. 11 C 12/2001 z 20. apríla 2007 jej žalobe vyhovel. Z uvedeného dôvodu ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je v časti týkajúcej sa namietaného postupu okresného súdu zjavne neopodstatnená, a preto ju po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 292/2007

Sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a 2, čl. 21 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy aj postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 292/2007.

Zo zistení ústavného súdu vyplynulo, že v dôsledku odvolania podaného žalovaným okresný súd predložil spis 15. júna 2007 krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní žalovaného. Rozsudkom č. k. 3 Co 292/2007-388 z 12. marca 2009 bol rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdený. Krajský súd sťažovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. To znamená, že pokiaľ ide o ochranu práv sťažovateľky podľa čl. 19 ods. 1 a 2 a čl. 21 ods. 1 ústavy, bola jej ochrana poskytnutá už rozsudkom okresného súdu a následne aj označeným rozsudkom krajského súdu, keďže sťažovateľka bola v konaní úspešná.

Ústavnému súdu zostávalo posúdiť len námietku sťažovateľky týkajúcu sa porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 3 Co 292/2007. Konanie na krajskom súde začalo 15. júna 2007, keď bol krajskému súdu predložený spis na rozhodnutie o odvolaní žalovaného. V čase podania sťažnosti nebolo ešte vo veci krajským súdom rozhodnuté. Pred podaním sťažnosti ústavnému súdu podala sťažovateľka 21. apríla 2008 sťažnosť na prietahy v konaní predsedníčke okresného súdu, v ktorej namietala aj prietahy v odvolacom konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 3 Co 292/2007. V liste Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky z 11. júla 2008, ktorý je súčasťou príloh sťažnosti a ktorý je adresovaný dipl. Ing. architektovi K., ktorý sťažovateľku v určitej fáze konania zastupoval, sa uvádza, že „... vo veci sťažnosti pani A. Č., týkajúcej sa prietáhov odvolacieho konania vedeného na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 3 Co 292/07, dovoľuje si Vám týmto oznámiť, že mu bol doručený list podpredsedníčky Krajského súdu v Bratislave JUDr. E. B. číslo: Spr. 2128/08 z 26. júna 2008, v ktorom informuje o stave

predmetného odvolacieho konania...

Dôvodom na nekonanie krajského súdu je skutočnosť, že občiansko-právny úsek na Krajskom súde v Bratislave nebol dlhodobo personálne obsadený. Bolo to spôsobené najmä tým, že po odchode viacerých sudcov, najmä ich preložením na Najvyšší súd Slovenskej republiky, neboli senáty riadne doplnené a vzhľadom na nápad občiansko-právnych vecí bolo zrejmé, že predmetný úsek nemá ani dostatočný počet senátov.

V danej veci, vzhľadom na opísanú situáciu, je predpoklad určenia termínu v prvom štvrtroku 2009. Termín bude určený ihneď, ako bude na základe rokovaní o novom rozvrhu práce predbežne určený pojednávací deň...

Za spôsobené objektívne prieťahy v uvedenom odvolacom konaní sa Vám v mene ústredného orgánu štátnej správy pre súdy a väzenstvo ospravedlňujeme.“. Dňa 9. februára 2009 krajský súd určil termín odvolacieho pojednávania na 12. marec 2009 a na tomto pojednávaní aj vo veci rozsudkom rozhodol tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Z uvedeného vyplýva, že odvolacie konanie trvalo od 15. júna 2007 do 12. marca 2009, t. j. takmer 21 mesiacov. Trvanie odvolacieho konania v dĺžke 21 mesiacov podľa názoru ústavného súdu nemožno považovať za zjavne neprimerané. V okolnostiach prípadu ústavný súd vzal do úvahy predovšetkým skutočnosť, že sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v konaní doručená okresnému súdu 21. apríla 2008 splnila svoj účel. Podpredsedníčka krajského súdu totiž v odpovedi na túto sťažnosť sp. zn. Spr 2128/08 z 26. júna 2008 prisľúbila, že sa vo veci nariadi pojednávanie v prvom štvrtroku, čo bolo aj reálne naplnené. Ústavný súd tiež vzal do úvahy, že v čase podania sťažnosti už bola základným právam, ktorých porušenie sťažovateľka namietala, poskytnutá ochrana rozhodnutím okresného súdu, pričom navyše sťažovateľka sa podanou sťažnosťou ani nedomáhala, aby ústavný súd uložil krajskému súdu povinnosť konať vo veci bez zbytočných prieťahov, čo signalizuje účelovosť sťažnosti doručenej ústavnému súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľky je aj vo vzťahu k namietanému postupu krajského súdu zjavne neopodstatnená, a preto ju po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj ďalšími návrhmi sťažovateľiek (napr. návrhom na priznanie primeraného finančného zadosťučinenia a úhrady trov konania).

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. apríla 2009